

Turkish Studies

Economics, Finance and Politics

Volume 13/30, Fall 2018, p. 421-438
DOI: 10.7827/TurkishStudies.13631
ISSN: 1308-2140

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info/Makale Bilgisi

✍ *Received/Geliş: Haziran 2018*

✓ *Accepted/Kabul: Aralık 2018*

✍ *Referees/Hakemler: Dr. Öğr. Üyesi Ali AĞÜN – Dr. Öğr. Üyesi Tolga GÖK – Dr. Öğr. Üyesi Yakup ÜLKER*

This article was checked by iThenticate.

POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYENİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ ÜZERİNE ETKİSİ VE BİR ARAŞTIRMA

R. Vedat SÖNMEZ*

ÖZET

Son dönemlerde yaşanan ekonomik krizler, karşılaşılan işsizlik sorunu ve iş dünyasının bir takım problemleri nedeni ile girişimcilik kavramı artan bir trendle önem kazanmakta, konu ile ilgili araştırmalar artış göstermektedir. Artan önemine ve etkisinin geniş bir alanda olması nedeni ile girişimcilik birçok disiplinin araştırma konusu olmaktadır. İşletme, İktisat, Ekonomi, Yönetim gibi bilim dallarının girişimciliğe yönelik ilgisi devam etmekle birlikte, sosyoloji ve davranış biliminin, girişimcilik araştırmalarına farklı bir bakış açısı kazandırdığı dikkat çekmektedir. Yapılan araştırmalarda girişimciliğin önündeki engeller tespit edilmekte, girişimcilik kültürünün yaygınlaşması için yapılması gereken çalışmalar ortaya konulmakta, etkilendiği faktörler belirlenmektedir. Girişimcilik faaliyeti ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, girişimciliğin bazı toplumlar da hızla ilerlerken bazı toplumlar da ise oldukça düşük seviyede olduğu görülmektedir. Araştırmacılar toplumlar arasındaki bu farklılığın oluşmasında kültürün önemli bir rol oynadığını ifade etmektedirler. Girişimcilik faaliyetlerini ve eğilimini etkileyen faktörlerden bir tanesinin de psikolojik sermaye olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmamızın amacı; psikolojik sermayenin, girişimciliğe yönelik heveslilik, yenilikçilik, kararlılık ve işgören olmama boyutlarından oluşan girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisini araştırmak ve aralarındaki bağlantıyı incelemektir. Araştırma kapsamında 118 girişimci adayına anket uygulanmış ve anket sonucu elde edilen veriler değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda, psikolojik sermayenin, girişimcilik eğiliminin alt boyutlarından olan girişimciliğe yönelik heveslilik ve kararlılık boyutları üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucu elde edilmiştir.

* Dr. Öğr. Üyesi, Şırnak Üniversitesi, E-posta: rvsonmez@gmail.com

---

Anahtar Kelimeler: Psikolojik sermaye, Girişimcilik, Girişimcilik Eğilimi.

THE EFFECT OF POSITIVE PSYCHOLOGICAL CAPITAL ON ENTREPRENEURSHIP TENDENCY AND A RESEARCH

ABSTRACT

The entrepreneurship has become important with an increasing trend due to recent economic crises, encountered unemployment problem and other set of problems of business world and relevant researches has increased. Entrepreneurship has become the subject of research of many disciplines due to it has increased importance and its effect on a large field. Interest of disciplines such as Business Administration, Economics, Management continues in entrepreneurship has continued and it is noticed that sociology and behavioral science have given different point of view to entrepreneurial research. In the researches the obstacles to entrepreneurship are determined, the work to be done for the widespread of entrepreneurship cultures are revealed and the factors that are impacted to entrepreneurship are identified. When research on entrepreneurial activity was examined, it is seen that while entrepreneurship is rapidly progressing in some societies, some societies are at a very low level. Researchers state that cultures play an important role in generation of these differences between societies. It is thought that one of the factors that impacts to entrepreneurial activities and its tendency is psychological capital. The aim of this study is investigating the impact of psychological capital on enthusiasm, inventiveness, determination directed to entrepreneurship and entrepreneurial tendency of non-occupational dimensions and examining relationship between them. As a result of the research, it was obtained that psychological capital has significant impact on enthusiasm and determination dimensions directed to entrepreneurship of the sub-dimensions of entrepreneurial tendency.

STRUCTURED ABSTRACT

Conceptual Framework

Positive Psychological Capital

The fact that psychology deals with individuals' psychological problems and takes into account the negative aspects of individuals was led to the ignorance of the positive aspects and superior abilities of individuals. The concept of positive psychological capital which was started to discuss in the 2000s is trying to examine human's positive aspects, personal development and happiness, in contrast to human's the negative aspects that traditionally revealed by the science of psychology. In the literature, the concept of positive psychological capital that formed with the thought that individuals can positively show positive results while evaluating the events is defined as; "The individual's (1) confidence in showing the necessary effort to successfully meet the uphill battles (self-sufficiency) (2) believes that he/she will be successful in the

present and in the future (optimism) (3) continues the his/her way to be successful or finds new ways (hope) and (4) survives to achieve success when faced with problems (endurance) and it is a psychological condition characterized by features such as survive to achieve success when faced with problems. " (Luthans, Youseff and Avolio, 2007:3). Starting with definition, we can express the dimensions of positive psychological capital as self- sufficiency, optimism, hope and endurance.

Entrepreneurship and Entrepreneurship Tendency

Entrepreneurship that is a concept that was gained importance in the transition from the industrial society to the information society and increasingly important in the business world, the Green Book report on Entrepreneurship and Action Plan in Europe and adopted by the European Commission, starts with a mental activity in the first stage, expresses that the individual determines an opportunity independently or in the organization, meets the needs of the market and creates a new value or capacity and motivation of use this opportunity to be successful in terms of financial (Döm, 2006:7).

It can be said that thanks to educational activities and entrepreneurs the material and human resources of the country can be used more efficiently and the entrepreneurial culture can spread to the bottom (Güreşçi, 2014: 27). When the relevant literature is examined, entrepreneurship tendency is generally investigated under four headings. These are;

- *Enthusiasm for entrepreneurship
- *Determination
- *Innovation
- *Not being an employee

The Purpose and Method of The Research

It is a fact that entrepreneurial activity has both positive effects on macroeconomic data and on local economic indicators. The fact that entrepreneurship has influence in such a wide range increases the works that work projects of entrepreneurial individuals bring to economy and number of researches that have entrepreneurship head and the works related to the subject are accelerating. The aim of our study is determining the effect of psychological capital, thought as it has effect on individual's entrepreneurship tendency, on entrepreneurship tendency, if there is a relationship between them revealing it and contributing the relevant literature.

In the research, survey method was used in data collection process. Surveys that were given to the participants consist of three parts. In the first part, there are expressions for determining the demographic characteristics. In the second part, there is a total of 14 expressions to measure entrepreneurship tendency of the participants. The survey was taken from the previous studies (Bayram: 2014). In the third part of the survey, there is a total of 24 expressions scale which measures participants' psychological capital characteristics. The survey was taken from previous studies (Topaloglu, 2013).

Universe and Sampling

Entrepreneur candidates who participated in the training of applied entrepreneurship that was organized jointly by Cizre Municipality and Şırnak KOSGEB Directorate in the January-March period constitute the universe of the research. A total of 125 entrepreneurial candidates participated in the training, but 122 of them were reached. Four surveys were missing and incorrectly answered, thus these were not included in the evaluation, 118 surveys were subjected to the analysis.

Hypotheses of the Research

- H₁: Psychological capital has a positive effect on enthusiasm for Entrepreneurship.
- H₂: Psychological capital has a positive effect on Determination.
- H₃: Psychological capital has a positive effect on Innovation.
- H₄: Psychological capital has a positive effect on not being a Employee.

Method

In the analysis of the data; descriptive statistics were presented with frequency, percent, mean, standard deviation values. In the study, independent t test analysis was used to test whether the two group averages different from the values. Analysis of variance (ANOVA) was used for comparison of three and above groups and Sidak test was used for paired comparisons. To determine the relationships between dimensions correlation analysis and modeling of the relationships regression analysis were made. P values less than 0.05 were considered statistically significant in the study. Analyzes were made with SPSS 22.0 packaged software.

Conclusions and Recommendations

This study examine the relationship between the psychological capital that is expressed as the self- confidence of individual, his/her struggle against the difficulties that he/she faced when realizing their activities, believes that he/she will be successful in the future and tries new ways to succeed and examine the relationship between them.

As a result of the research, it was concluded that the psychological capital has a positive effect on enthusiasm and stability dimensions to entrepreneurship of the sub-dimensions of entrepreneurial tendency.

It can be expressed that individuals who feel themselves strong in terms of psychological capital will be more successful in the struggling of the obstacles and problems that they faced in entrepreneurial process. Entrepreneurial activity requires a number of works, such as bringing together production factors, dispatching and managing them, planning, finding a market for products to be produced, and selling these products. When these studies are carried out, it is necessary for the individual or entrepreneur to have psychological strength at the point of facing and

solving some problems and to have other elements of the psychological capital, especially self-confidence at the point of solving the problems.

Entrepreneurial activity is not limited to producing only one product, but it also includes the process of selling this product on the market, generating an income and capturing profitability after producing this product. In this process, it can be stated that the entrepreneur must have a strong psychological capital with some of factors such as technology, human resources, and communication way in order to be able to survive in the competitive environment and to preserve its market share. It can be stated that the psychological capital has a significant effect on the entrepreneurship tendency due to a number of factors mentioned above.

Another result of research is the significant effect of the psychological capital on the tendency to not being an employee. It can be said that individuals would prefer to be entrepreneurs rather than being employee within the bounds of possibility in the business world (production factors) in the sense of being strong in psychological capital, having self-confident, surviving to the difficulties and believing themselves about being successful. Being an employee reveals a passive situation but being an entrepreneur is more active.

It can be stated that public managers have to make efforts to make widespread of entrepreneurship across the country, to create new employment areas, to raise strong individuals in terms of psychological capital to create entrepreneurial culture, and especially to the young population group acquire this feature. Especially in recent years, the public sector is considered as an important employment means and the burden that this situation bring to public budget draw attention. It is important that raising psychologically strong individuals for rescuing of the public from this burden and new entrepreneurs take place in business world.

Private sector managers may need to strengthen their employees in terms of psychological capital in order to enable them to successfully work on entrepreneurship and especially in the field of intrapreneurship, and to open up new areas of business. Employees working in organizations participate in some of works such as in-service trainings, employ them pursuant to their knowledge skills and competencies, to participate in the decisions taken about their mission fields and job rotation to they are able to reach a better level in terms of self-sufficiency, hope, endurance and optimism dimensions.

Researchers on the subject can make their works for the 18-24 age group looking for work in the labor market, especially by addressing a broader universe.

Keywords: Psychological capital, entrepreneurship, entrepreneurship tendency.

Giriş

İnsan ihtiyaçlarını karşılamak, karlılığı elde etmek ve sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla organize olan örgütler, rekabet ortamında ayakta durmak için sahip oldukları kaynaklardan en iyi şekilde yararlanmak zorundadırlar. Örgütlerin sahip oldukları ve geleneksel sermaye olarak ifade edilen

pazarlama stratejileri, kullanılan teknoloji, ekonomik sermaye, ar-ge çalışmaları gibi araçlar rakipler tarafından da kullanılabilir olduğundan önemli bir avantaj yaratmamaktadır. Bu noktada örgütün önemli bir rekabet aracı olan ve kolay kolay taklit edilemeyen insan kaynakları unsuru devreye girmektedir. Örgütler insan kaynaklarından en iyi şekilde yararlanmak, motivasyonu ve iş gören performansını artırmak, iş tatminini sağlamak ve geleceğe güvenle bakmak adına yoğun çaba sarf etmektedirler.

Son dönemlerde yaşanan hızlı değişim ve gelişmeler insan kaynaklarının örgüt yönetiminden beklentilerini değiştirmiştir. Bu beklentilerden biri de iş görenin çalışma hayatında ihtiyaç duyduğu psikolojik destektir. Örgütte çalışan iş görenlerin modern dünyada karşılaştıkları sorunları çözmede, girişimcilik, iş tatmini, motivasyon, performans, örgütsel kültür, vatandaşlık davranışı, örgütsel bağlılık gibi örgütsel süreçlere yönelik güçlü bir etkiye sahip olan psikolojik sermaye, iş gören verimliliğinin artırılmasında ve örgütlere rekabet üstünlüğü sağlamada yardımcı olmaktadır.

Bu çalışma girişimci adaylarının sahip oldukları pozitif psikolojik sermayenin, girişimcilik eğilimi üzerinde ki etkisini araştırmaktır. Bir başka ifade ile psikolojik sermayenin, girişimciliğe yönelik heveslilik, yenilikçilik, kararlılık ve işgören olmama boyutlarından oluşan girişimcilik eğilimi üzerinde etkisinin bulunup bulunmadığını incelemek ve varsa aralarındaki bağlantıyı ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Çalışma üç bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde psikolojik sermaye kavramı ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir. İkinci bölümde girişimcilik ve girişimcilik eğilimi konuları açıklanmıştır. Üçüncü bölümde ise, yapılan araştırma ve elde edilen sonuçlarla ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Pozitif Psikolojik Sermaye

Psikoloji biliminin daha çok bireylerin psikolojik sorunları ile ilgilenmesi, bireylerin olumsuz yönlerini dikkate alması, bireylerin olumlu yönlerinin ve üstün yeteneklerinin göz ardı edilmesine yol açmıştır. 2000'li yıllarda tartışılmaya başlanan pozitif psikolojik sermaye kavramı, psikoloji biliminin geleneksel olarak ortaya koyduğu insanın olumsuz yönlerine karşılık, insanın olumlu yönlerini, kişisel gelişim ve mutlu olmasını incelemeye çalışmaktadır. Örgütsel çatı altında çalışan iş görenler açısından bakıldığında ise pozitif psikolojik sermaye kavramı, iş görenlerin çalışma hayatında huzurlu ve mutlu olmasını, dolayısıyla daha verimli ve başarılı olmasına odaklanmaktadır. Örgütlerin sahip oldukları insan kaynaklarını daha etkin ve verimli kullanmaya yönelik yeni yol ve yöntemleri arama çabaları da pozitif psikolojik sermayenin çalışma hayatında yer almasını sağlamıştır.

İlk defa Martin Seligman tarafından 1999 yılında, psikoloji biliminin insanın farklı yönleri üzerinde durduğunu, zayıf ve olumsuz yönlerinden çok güçlü ve olumlu yönlerini anlamaya ve geliştirmeye çalıştığına dikkat çekerek, psikoloji biliminin elde ettiği verilerin insanları nasıl, daha mutlu, daha normal ve daha iyi ve daha başarılı olabileceklarini öğretmek için kullanılması gerektiğini vurgulayarak "pozitif psikoloji" kavramını ileri sürmüştür (Linley vd., 2006).

Modern yönetim anlayışı ile birlikte oluşan insan odaklı yönetim tarzının gelişmesiyle beraber insan kaynakları sermaye olarak görülmeye başlanmış olup kendi içindeki potansiyeli, sosyal, kültürel, entelektüel birikimleri ayrıca değerlendirilmiştir. Örgütler için rekabetin ve etkinliğin önemli bir gücü de pozitif psikolojik sermaye olarak görülmeye başlanmıştır. Örgütün sahip olduğu kaynakların her biri fonksiyonel olarak örgütlerin rekabet avantajını elde etmesinde farklı yönlerde önem kazanmıştır (Jianwu, 2007: 1-14).

Bireylerin olayları değerlendirirken pozitif açıdan bakmalarının daha olumlu sonuçlar ortaya koyabileceği düşüncesi ile oluşan pozitif psikolojik sermaye kavramı literatürde;

"Psikolojik sermaye, bireyin (1) zorlu görevleri başarıyla yerine getirmek için gerekli çabayı göstermede kendine güvenmesi (öz yeterlilik) (2) mevcut durumda ve gelecekte başarılı olacağına inanması (iyimserlik) (3) başarılı olmak için yolunda devam etmek ve gerektiği durumlarda yeni yollara başvurması (umut) (4) problemlerle karşılaştığında başarıya ulaşmak için ayakta kalması (dayanıklılık)

gibi özelliklerle nitelendirilen psikolojik durumudur.” şeklinde tanımlanmaktadır (Luthans, Youseff ve Avolio, 2007:3). Bu tanımdan yola çıkarak, pozitif psikolojik sermayenin boyutları; öz yeterlilik, iyimserlik, umut ve dayanıklılık olduğu ifade edilebilir.

Pozitif Psikolojik Sermayenin Boyutları

Öz yeterlilik

İlgili literatür incelendiğinde en çok araştırılan ve bilgi birikiminin en fazla olduğu boyut olan öz yeterlilik boyutu; bireyin bir görevi veya sorumluluğu yerine getirebilme gücüne ilişkin inancıdır (Bandura 1997: 8-10). Öz-yeterlilik bireyin engellerle, zorluklarla karşılaşma ve bunların üstesinden gelebilmek için gücünü, birikimini, deneyim ve yeteneklerini kullanmaya yönelir. İçsel bir motivasyon sağlayarak hedeflere ulaşmayı ve bu hedeflere ulaşmak için gerekli olan zaman ve emeği harcamaya teşvik eder ve kişiyi bu yönde yönlendirerek enerji verir. Hedefe ulaşmada zorluk yaratabilecek engellerle karşılaşıldığında direnç gösterip kararlı kalmada faydası bulunur. Öz yeterliliğin umut, iyimserlik ve dayanıklılık boyutları ile ilgisi bulunmaktadır. Bireyin sahip olduğu öz yeterlilik zaman geçtikçe gelişebilen bir niteliğe sahiptir. Benliğe ait bir özellik ve kimliğin farkında olunmasıdır. Küçük müdahalelerde bulunarak olumlu yönde değiştirilebilir (Luthans & Youssef & Avolio, 2007, 34).

Kişinin mücadele ve seçimleri ile birlikte, hedeflerini, çalışmalarını, duygusal tepkilerine etki eden önemli bir güdüsel yapıya sahip olan öz yeterlilik algısı, bireyin daha etkili ve verimli çalışabilmesine, problem çözme konusunda becerisinin gelişmesine, içinde bulunduğu şartları ve süreci daha iyi anlamasına, değerlendirme yapmasına ve oto kontrolün sağlanmasına yardımcı olur (Gist ve Mitchell, 1992; Usher ve Pajares, 2008).

İyimserlik

Psikoloji alanında çalışma yapan birçok araştırmacı, iyimserlik duygusunu bireyin yapısında bulunan farklılıklar olarak açıklamaktadırlar. Ancak, örgütsel davranış ve psikoloji alanında kullanılan bir takım kavramlar gibi, iyimserlik kavramının da halen açıklığa kavuşmamış noktaları bulunmaktadır. Genellikle 1960’lı ve 70’li yıllardaki bilişsel psikologlar birçok insanın kendisi hakkında iyimser ve olumlu bir görüşe sahip olduklarını ve özellikle psikolojik açıdan daha sağlıklı olanların bu tür bir görüşe yakın olduklarını ifade etmektedirler. Bu olumlu psikolojik durum, antropologlar, nöro psikologlar ve gelişim psikologları tarafından da paylaşılmakta, kavramın bireyin doğasında veya kalıtsal potansiyellerinde var olduğunu ifade etmektedirler (Tak vd., 2009: 494).

Bireyin belirlediği hedefe ulaşma konusunda istekli ve ısrarcı davranmasını sağlayacak şekilde yaşam süresince olumlu durumlarla karşılaşacağına ait genellenmiş bir beklenti olarak ifade edilmiştir (Güler 2009 Akt., Keleş, 2011: 345). Seligman (2011) iyimserliği, bireyin, içsel, kalıcı ve yaygın oluşumlara gerekçe olarak pozitif nedenleri atfetmesi; dışsal, geçici ve durumsal olan oluşumlara ise gerekçe olarak negatif durumları atfetmesi şeklinde ifade etmektedir.

Çalışma hayatı açısından incelendiğinde iyimser işgörenlerin daha başarılı, sağlıklı ve üretken oldukları görülmektedir. İyimser işgörenlerin bir durumu veya başarıyı değerlendirme yöntemleri bile farklıdır. İyimserler karşılaştıkları olumlu bir durum veya başarıyı kalıcı ve genel geçer bir sonuç olarak görmekte ve bu motivasyonla hareket etmektedir. Örgütsel hedefler ve örgütsel başarısı açısından da bakıldığında iyimserlik hayati bir öneme sahiptir. Örgütsel anlamda grubun başarılı olması ya da hedefine ulaşması, iyimserlik boyutunun varlığı veya yokluğu durumuna göre değişebilmektedir. İyimserliğin mevcut olduğu durumlarda grubun amaçlarına ulaşması ve başarılı olması daha olası görülürken, yokluğu durumunda başarısız olması ve kaybetmesi daha olası görülmektedir (Seligman, 2011: 3-17).

Umut

Bireyin daha çok motive olmasını ve yapacağı işte sonuca ulaşacağına inanması yönü ile ilgili olan umut kavramı; psikolojik sermaye bileşeni olarak incelendiğinde, iki farklı boyutta incelenmektedir. İlk olarak bireylerin hedeflerini gerçekleştirme anlamında gerekli irade ve yeterliliklere sahip olduğuna ilişkin beklentisi bu yöndeki umudunu ifade etmektedir. Bir diğeri ise, amacı için belirlediği yol ve yöntemin onun için doğrusu olduğu ile ilgili olumlu beklentisi olarak tanımlanmaktadır. Umut kavramı, bireylerin belirlediği hedefleri gerçekleştirebileceklerine yönelik irade ve başarıma gücü ile bağlantılı ve motivasyonu arttırabilecek bir kavramdır. Umut hem bireylerin başarıma gücüne hem de başarılı olmak için seçtiği yola ilişkin olumlu beklentilerini kapsamaktadır (Snyder, 2002: 249-275).

Umut kavramının bileşenleri, belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi için bireyin algıladığı uygun araçlar veya izlediği yol anlamına gelmektedir. Genel olarak hedeflere ulaşmada alternatif yolların tanımlanabilmesi, başlangıç stratejilerinin başarısız olması durumunda farklı yolların bulunması ve belirlenen hedeflere ulaşmak için uygun araçların oluşturulmasını ifade etmektedir (Çetin vd., 2013: 35).

Dayanıklılık

Pozitif psikolojik sermayenin bileşenlerinden biri olan dayanıklılık, bireyin karşılaştığı önemli bir değişim, risk ve hatta artan sorumluluklar ile başarılı bir şekilde mücadele etmesini sağlayan bir kapasitedir. Dayanıklı kişiliğe sahip bireyler aslında sıkıntı, aksilik ve zorluklar karşısında gelişebilir ve büyüyebilirler (Peterson vd., 2008: 344).

Girişimcilik

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişte önem kazanan ve iş dünyasında her geçen gün önemi artan bir kavram olarak girişimcilik, Avrupa komisyonunca benimsenen Avrupa'da Girişimcilik ve Eylem Planı konulu Yeşil Kitap başlıklı rapor, ilk aşamada zihinsel bir faaliyetle başlayarak, bireyin bağımsız bir şekilde veya örgüt içinde, bir fırsatı belirleme, pazarın ihtiyaçlarını giderme ve yeni bir değer yaratma ya da iktisadi açıdan başarı elde etmek için bu fırsatın değerlendirme kapasite ve motivasyonunu belirttiğini ifade eder (Döm, 2006:7).

Akademik açıdan girişimcilik kavramını ilk kez inceleyen Jean Baptiste Say, bu kavramı *entreprenur* olarak literatüre eklemiştir. Türkçe anlamı müteşebbis, organizatör olarak geçmektedir (Taşkın 2014: 26).

Girişimcilik kavramının ekonomik alanda bilinçli olarak ilk kullanılması Fransız asıllı İrlandalı Richard Cantillon'a aittir. Cantillon (1755), girişimci kavramını, bireyin kendi değer ve ilkelerine göre faaliyette bulunan, kâr amacına ulaşmak için ticaret yapan ve belirsizliğe göğüs geren bireyi ifade etmek için kullanmıştır. Bu açıdan, girişimci, bir ürün ya da hizmeti tüketicilere veya pazarlara belirsiz bir fiyattan satmak üzere belirli bir fiyattan satın alan, belirsizliğin getirdiği riske katlanarak aradaki fiyat dalgalanmasından bir başka deyişle arbitrajdan kâr elde eden spekülâtör olarak görülebilir. Cantillon'un yapmış olduğu tanımın temel unsurunu risk kavramı oluşturur (Landström, 2005: 28).

Girişim faaliyetinin en çok ilgili olduğu kavramlardan biri yeniliktir. Girişimcilik bir yeniliğin ortaya çıkarılmasına engel olan faktörlerin ortadan kaldırılması sonucu, fırsatları değerlendirerek başlar. Girişimciliği gerçekleştirmek için pazar fırsatlarının tanımlanması ve değerlendirilmesi, iş planının oluşturulması, finansman ve diğer kaynakların sağlanması ve firmanın yönetilmesi gerekir (Berber 2000: 25).

Çağdaş işletmecilik ilkelerini dikkate alarak faaliyetlerini gerçekleştiren işletme yöneticileri girişimcilik kavramını, icat, esneklik, dinamiklik, yenilik, risk alma, yaratıcılık ve gelişim odaklı olma gibi kavramlarla açıklamaktadır. Girişimcilik kavramı, risk üstlenme, yenilik ve yaratıcılığı içeren olgu

şekilde tanımlanmaktadır (Kutanis ve Hancı, 2004: 457-464). Başarıya ulaşan her girişim yeni bir ürünü veya yöntemi geliştirerek pazarın ve tüketicilerin bir ihtiyacını giderebilmektedir. Girişimcilik faaliyetini gerçekleştiren girişimciler bir takım iç ve dış çevre etkenlerden dolayı başarısızlığa uğrayabilmektedir. Bu etkenler; yönetim yetersizliği, finansal planlama yetersizliği, Muhasebe yönetimindeki eksiklikler, kalite yönetimi, endüstriyel ilişkiler, rekabet yönetimi, faiz riski, kur riski ve kullanılan teknoloji olarak ifade edilebilir.

Makroekonomik hedeflerin olumlu bir şekilde elde edilmesinde girişimcilik faaliyetleri önemli bir faktördür. Girişimci hedeflerini başarıyla gerçekleştirdiği zaman makroekonomik hedeflere bir takım katkılar sunmaktadır. Örneğin satış hâsılatını artırma amacıyla ihracata yönelen bir girişimci, bunu başarmak için yoğun bir çaba harcayacaktır. Bu hedefini başarılı bir şekilde sonuçlandırması durumunda, ülkeye döviz kazandırmakta ve ödemeler Dengesi üzerinde olumlu sonuçlar doğurmaktadır.

Girişimci faaliyetlerini yerine getirirken önem verdiği bir diğer husus rekabet gücüdür. Rekabetin en önemli sonucu ise fiyat istikrarını sağlayabilmesidir. Fiyat istikrarının sağlanması, enflasyon oranlarını aşağı yöne çekecektir. Bu durum ödemeler dengesi üzerinde pozitif yönlü bir etki doğuracaktır.

Girişimciliğin, makroekonomik dengeler üzerinde yaratmış olduğu sonuçlardan biri de, Maliyetleri düşürmek yolu ile vergi gelirlerinde yarattığı artıştır. Maliyetlerin azalması gelir tablosunu olumlu etkileyeceğinden, elde edilen kardan ödenecek vergi tutarı da artacaktır. Bunun doğal sonucu olarak “Finansman Dengesi” sağlam kaynakla (vergi) desteklenecektir. Diğer taraftan, satış hâsılatını yükseltmeyi ve maliyetleri düşürmeyi hedefleyen girişimci, kapasitesini artırma yolunu seçebilir. Bunun doğal sonucu olarak, yeni işgörenleri işe alarak istihdama katkı sunacaktır. Girişimcinin bir başka hedefi verimliliği artırmak –produktivite- olacaktır. Verimlilik artışı sonucunda tasarruflarda da bir artış yaşanacaktır. Bu tasarrufun bir bölümünü yeni yatırımlara harcarken, bir bölümünü de finans piyasalarında değerlendirecektir. Bu durumda hem Tasarruf- Yatırım Dengesi’ni, hem de Finansman Dengesi’ni sağlayan bir başka makroekonomik sonuç alınacaktır. Ayrıca, gelişmekte olan ülkelerde ek birim yatırım, marjinal tüketimden daha önemlidir (Kınay, 2006: 50-51). Girişimcilik faaliyeti sadece bu faaliyette bulunan birey ve kurumlara karlılık sağlamakla kalmamakta, aynı zamanda ülke ekonomisine ve makroekonomik verilere de olumlu yansımaları olmaktadır.

Girişimcilik Eğilimi

Girişimcinin, girişim faaliyetinde bulunabilmesi, bu konuda yeterli beceri ve bilgiye sahip olması ile ilgili bir kavram olan girişimcilik eğilimi, bir davranış olarak doğuştan kazanılmış da olsa mutlaka bunun çeşitli yol ve yöntemlerle ortaya çıkartılması, geliştirilmesi ve yönlendirilerek iş dünyasına kazandırılması gerekir. Girişimcilik eğiliminin oluşmasında çeşitli faktörler etkili olabilir. Bunlar;

- Bireyin sahip olduğu kişilik özellikleri
- Bölgesel ve çevresel faktörler,
- Ülkenin içinde bulunduğu genel iktisadi koşullar,
- Sosyal ve siyasi durum,
- Genel ve mesleki eğitimde girişimciliğin önemi,

Yukarıda ifade edilen ve bir bütün olarak birbirini tamamlayan faktörlerin tamamı bireyin sahip olduğu girişimcilik eğilimini, girişimcilik potansiyelini ortaya çıkartan ve geliştiren faktörlerdir. Bu faktörler içinde genel ve mesleki eğitim yoluyla bireyde girişimcilik eğiliminin geliştirilmesi Türkiye gerçekleri ile yakından alakalıdır. Eğitim faaliyetleri ve girişimciler sayesinde ülkenin maddi ve insan kaynaklarının daha verimli kullanılabileceği, girişimcilik kültürünün tabana yayılabileceği ifade

edilebilir (Güreşçi, 2014: 27). İlgili literatür incelendiğinde girişimcilik eğilimi genel olarak dört başlık altında incelenmektedir. Bunlar;

- Girişimciliğe yönelik heveslilik: Girişimcilik faaliyeti ile ilgili bireyin sahip olduğu istek, heyecan ve hareketliliği, girişimcilik sürecine içten yönelmeyi ifade eder.
- Kararlılık: Girişimci bireyler açısından kararlılık, girişimcilik süreci içinde karşılaşılan engeller ve sorunlar karşısında yılgınlık göstermemeyi, güçlü bir şekilde mücadele etme ve planladıklarını büyük bir arzu ve motivasyonla uygulamaya koyma gücü ve inancını ifade eder. Kararlı bireyler istedikleri sonucu elde edinceye kadar ısrarcı olurlar (Starling, 1999: 11).
- Yenilikçilik: Genellikle girişimci bireyler yeni bir ürün üretmeyi, yeni bir uygulama veya yöntemi uygulamaya çalışırlar. Girişimcilik kavramı ile ilgili yapılan tanımlarda öne çıkan özellikler, fırsatlardan yararlanma, yeni bir iş ya da organizasyon kurma, yenilikçi düşünme yeni bir ürün ya da hizmet üretme şeklinde ortaya konulmuştur. (Bozkurt vd. 2012: 232).
- İşgören olmama: Sahip olduğu plan ve projeleri uygulamaya geçirmeyi, başkasının gözetim ve denetiminde çalışmamayı, planlama, yöneltme ve kontrol görevlerini bireyin kendisinin icra etmesini ve kendisine ait bir işletmeye sahip olmayı ifade eder.

Yöntem

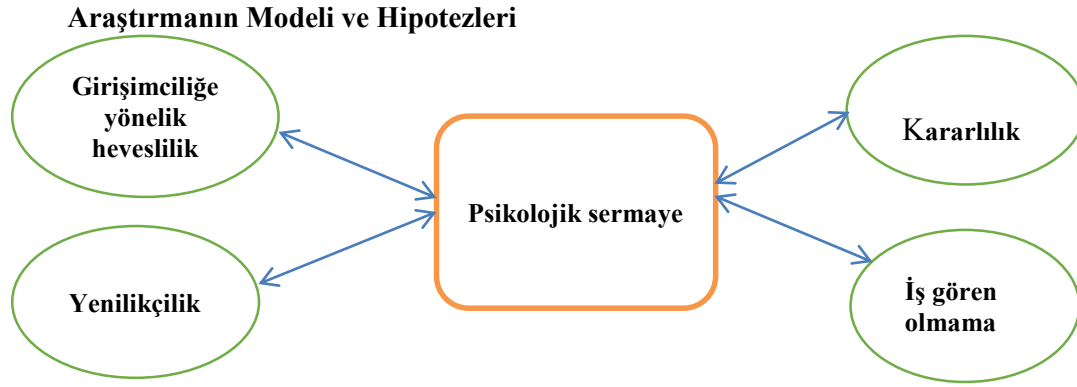
Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Girişimcilik faaliyetinin hem makroekonomik veriler üzerinde hem de yerel ekonomik göstergeler üzerinde olumlu bir takım etkilere sahip olduğu bir gerçektir. Girişimciliğin bu denli geniş bir alanda etkiye sahip olması, girişimci bireylerin sahip oldukları iş projelerinin ekonomiye kazandırılması çalışmaları, girişimcilik başlıklı araştırmaların sayısını artırmakta, konu ile ilgili çalışmalar hız kazanmaktadır. Bu çalışmamızın amacı; bireylerin girişimcilik eğilimine etki ettiği düşünülen psikoloji sermayenin, girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiyi tespit etmek ve varsa aralarındaki bağlantıyı ortaya koymaktır.

Araştırmada veri toplama işleminde anket yöntemi kullanılmıştır. Anket formunda yer alan sorular araştırmada belirtilen hedeflere uygun şekilde oluşturulmaya çalışılmış, soruların anlaşılabilir ve kısa olmasına özen gösterilmiştir. Katılımcılara verilen anket formları üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik özellikleri belirlemeye yönelik ifadeler yer almaktadır. İkinci bölümde ise, katılımcıların girişimcilik eğilimini ölçmeye yönelik toplam 14 ifadeden oluşan anket yer almaktadır. Anket, daha önce yapılan (Bayram: 2014) çalışmasından alınmıştır. Anketin üçüncü bölümünde ise katılımcıların psikolojik sermaye özelliğini ölçmeye yönelik toplam 24 ifadeden oluşan ölçek yer almaktadır. Söz konusu anket soruları daha önce yapılan (Topaloğlu, 2013) çalışmasından alınmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini ocak-mart döneminde Cizre Belediye Başkanlığı ve Şırnak KOSGEB Müdürlüğüne ortaklaşa organize edilen uygulamalı girişimcilik eğitimine katılan girişimci adayları oluşturmaktadır. Söz konusu eğitime toplamda 125 girişimci aday katılmış, ancak bu adaylardan 122 tanesine ulaşılmıştır. Dört anket eksik ve yanlış cevaplandırıldığından değerlendirmeye dâhil edilmemiş, 118 anket analize tabi tutulmuştur.

Şekil: 1 Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Araştırmanın modeline uygun ve literatüre dayalı olarak aşağıda belirtilen hipotezler geliştirilmiştir.

H₁: Psikolojik sermaye ile girişimcilik eğiliminin girişimciliğe yönelik heveslilik boyutu arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır.

H₂: Psikolojik sermaye ile girişimcilik eğiliminin kararlılık boyutu arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır.

H₃: Psikolojik sermaye ile girişimcilik eğiliminin yenilikçilik boyutu arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır.

H₄: Psikolojik sermaye ile girişimcilik eğiliminin İşgören olmama boyutu arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi konusunda; Tanımlayıcı istatistikler frekans, yüzde, ortalama, standart sapma değerleri ile sunulmuştur. Çalışmada iki grup ortalaması arasında farklılık olup olmadığının test edilmesi için bağımsız t testi uygulanmıştır. Üç ve üzerinde grubun karşılaştırılmasında varyans analizi (ANOVA) ve farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için Post Hoc Sidak testi kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacı ile korelasyon analizi yapılmıştır. Çalışmada 0,05'den küçük p değerleri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Güvenirlilik ve Geçerlik Analizleri

Anket çalışmasında Girişimcilik ile ilgili 14 adet ifadenin güvenirliliğinin test edilmesi amacı ile güvenirlilik analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda Cronbach's Alpha katsayısı 0,86 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen katsayı ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir (Saruhan ve Özdemirci, 2013:201). Bunun sonucu olarak çalışmadan herhangi bir soru çıkarmaya gerek olmadığı görülmektedir. Güvenirlilik analizinin ardından yapı geçerliliğinin test edilmesi amacı ile 14 ifadenin bulunduğu ölçeğe faktör analizi uygulaması yapılmıştır.

Tablo 1: Girişimcilik Eğilimi Alt Boyutlarına İlişkin Faktör Analizi

Girişimcilik Eğilimi Alt Boyutları	Açıklanan Varyans (%)	KMO	İç tutarlılık
Girişimciliğe Yönelik Heveslilik	25	0,83	0,74
Yenilikçilik	23		0,73
Kararlılık	12		0,71
İş Gören Olmama Eğilimi	10		0,71

Faktör analizi sonucunda girişimcilik eğilimine ilişkin 4 alt boyut tespit edilmiştir. Bu boyutlar Girişimciliğe Yönelik Heveslilik, Kararlılık, Yenilikçilik ve İşgören Olmama Eğilimi boyutu olarak adlandırılmıştır. Faktör analizinde hesaplanan KMO örneklem yeterlilik katsayısı 0,83 olarak tespit edilmiştir. Bu katsayı yapılan 118 adet anketin faktör yapısını orta koymak için yeterli sayıda olduğunun göstergesidir. Ayrıca faktör yapılarının anlamlılığının test edildiği Bartlet testi sonucuna göre ($p=0,01$; $p<0,05$) elde edilen boyutlar yapısal olarak anlamlıdır.

Elde edilen 4 boyut toplam varyansın yaklaşık olarak %70'ini oluşturmaktadır. Boyutlar incelendiği zaman Girişimciliğe Yönelik Heveslilik boyutunun açıklanan varyans yüzdesi %25, iç tutarlılığı ise 0,74 olarak tespit edilmiştir. Yenilikçilik boyutunun açıklanan varyans yüzdesi %23, iç tutarlılığı ise 0,73 olarak tespit edilmiştir. Kararlılık boyutunun açıklanan varyans yüzdesi %12 iç tutarlılığı ise 0,71 olarak tespit edilmiştir. İş Gören Olmama Eğilimi boyutunun açıklanan varyans yüzdesi %10, iç tutarlılığı ise 0,71 olarak tespit edilmiştir. Girişimcilik ile ilgili 14 adet ifadenin güvenilirliğinin ve yapı geçerliliğinin sağlandığı görülmüştür.

Tablo 2: Psikolojik Sermaye Ölçeğine İlişkin Faktör Analizi

Ölçek	Açıklanan Varyans (%)	KMO	İç tutarlılık
Psikolojik Sermaye Ölçeği	53	0,89	0,89

Anket çalışmasında Girişimcilik Psikolojik Sermaye ile ilgili 24 adet ifadenin güvenilirliğinin test edilmesi amacı ile Co. Alpha analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda Cronbach's Alpha katsayısı 0,89 olarak tespit edilmiştir. Faktör analizi sonucunda tek bir temel boyut tespit edilmiştir. Bu boyutlar Psikolojik sermaye boyutu olarak adlandırılmıştır. Faktör analizinde hesaplanan KMO örneklem yeterlilik katsayısı 0,89 olarak tespit edilmiştir. Bu katsayı yapılan 118 adet anketin faktör yapısını orta koymak için yeterli sayıda olduğunun göstergesidir. Ayrıca faktör yapılarının anlamlılığının test edildiği Bartlet testi sonucuna göre ($p=0,01$; $p<0,05$) elde edilen boyutlar yapısal olarak anlamlıdır. Elde edilen temel boyut toplam varyansın yaklaşık olarak %53'nü oluşturmaktadır.

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Çalışmaya dahil edilen katılımcıların yaklaşık %35'i kadın ve %65'i erkek bireylerden oluşmaktadır. Katılımcıların %35'i 18-25 yaş %53'ü 26-33 yaş, %13'nün 33-41 yaş arasında olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %13'ü ilköğretim, %12'i ortaokul, %38'i lise, %18'i yüksek okul, %20'si lisans, düzeyinde eğitime sahip olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %5'i il, %89'u ilçe ve %6'sı köylerde yaşadıkları görülmektedir.

Tablo 3: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet	N	%
Erkek	77	65,3
Kadın	41	34,7
Toplam	118	100,0
Yaş	N	%
18-25	41	34,7
26-33	62	52,5
33-41	15	12,7
Toplam	118	100,0
Eğitim	N	%
İlkokul	15	12,7
Ortaokul	14	11,9
Lise	45	38,1
Yüksekokul	21	17,8
Üniversite	23	19,5
Toplam	118	100,0
Yaşadığımız Yer	N	%
İl	6	5,1
İlçe	105	89,0
Köy	7	5,9
Toplam	118	100,0

Yapılan t-testi sonucuna (Tablo 4) göre, girişimcilik eğiliminin Heveslilik, Yenilikçilik, Kararlılık ve İşgören olmama boyutları ve Psikolojik sermayenin katılımcıların cinsiyetlerine göre farklılıklar göstermediği tespit edilmiştir. Kadın ve erkek katılımcıların girişimcilik eğilimi düzeyleri ve Psikolojik sermaye düzeylerinin benzer olduğu söylenebilir ($P_{hev}=0,93$, $p_{yen}=0,63$, $p_{kar}=0,56$, $p_{ige}=0,74$, $p_{ps}=0,77$).

Tablo 4: Girişimcilik Eğilimi Boyutlarının ve Psikolojik Sermayenin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Cinsiyet	n	Ortalama	s.s	t	p
Heveslilik	Erkek	77	4,26	0,84	0,08	0,93
	Kadın	41	4,25	0,81		
Yenilikçilik	Erkek	77	3,19	0,98	0,49	0,63
	Kadın	41	3,10	1,13		
Kararlılık	Erkek	77	3,31	1,07	0,58	0,56
	Kadın	41	3,19	1,13		
İşgören Eğiliminde olmama	Erkek	77	2,94	1,00	0,34	0,74
	Kadın	41	2,87	1,16		
Psikolojik sermaye	Erkek	77	4,79	0,81	0,30	0,77
	Kadın	41	4,74	0,93		

Tablo 5'te yer alan ANOVA testi sonuçlarına göre, girişimcilik eğiliminin Heveslilik, Yenilikçilik, Kararlılık ve İşgören olmama boyutları ve Psikolojik sermayenin katılımcıların yaşlarına göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Çalışmada 18-25 yaş arası, 26-33 yaş arası ve 34-41 yaş

arasında olan katılımcıların girişimcilik eğilimi düzeyleri ve Psikolojik sermaye düzeylerinin benzer olduğu söylenebilir ($P_{hev}=0,96$, $p_{yen}=0,21$, $p_{kar}=0,40$, $p_{ige}=0,46$, $p_{ps}=0,05$).

Tablo 5: Girişimcilik Eğilimi Boyutlarının ve Psikolojik Sermayenin Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Yaş	n	Ortalama	s.s.	F	p
Heveslilik	18-25	41	4,26	0,77	0,04	0,96
	26-33	62	4,27	0,85		
	33-41	15	4,20	0,94		
Yenilikçilik	18-25	41	2,97	0,95	1,57	0,21
	26-33	62	3,21	1,09		
	33-41	15	3,49	0,93		
Kararlılık	18-25	41	3,45	0,99	0,92	0,40
	26-33	62	3,15	1,14		
	33-41	15	3,25	1,15		
İşgören Eğiliminde olmama	18-25	41	2,77	0,84	0,78	0,46
	26-33	62	3,02	1,16		
	33-41	15	2,83	1,08		
Psikolojik sermaye	18-25	41	4,87	0,84	3,02	0,05*
	26-33	62	4,84	0,78		
	33-41	15	4,28	1,05		

*:p<0.05

Girişimcilik eğilimi boyutları ve psikolojik sermaye ile katılımcıların eğitim düzeylerine göre farklılık olup olmadığı tespit etmek için varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda (Tablo 6) sadece girişimcilik eğilimi boyutlarından İşgören Eğiliminde olmama boyutunun katılımcıların eğitim düzeylerine göre farklılaştığı anlaşılmıştır. Katılımcıların eğitim düzeylerine göre diğer girişimcilik eğilimi boyutları (Heveslilik, Yenilikçilik, Kararlılık) ve Psikolojik sermaye arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($P_{hev}=0,23$, $p_{yen}=0,25$, $p_{kar}=0,36$, $p_{ps}=0,08$). Üniversite mezunlarının diğer eğitim düzeylerine sahip kişilere göre girişimcilik eğilimi boyutlarından işgören olmama eğilimi hususunda daha düşük ortalamaya sahip oldukları anlaşılmıştır.

Tablo 6: Girişimcilik Eğilimi Boyutlarının ve Psikolojik Sermayenin Eğitim Düzeyi Gruplarına Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Eğitim Düzeyleri	n	Ortalama	s.s.	F	p
Heveslilik	İlkokul	15	4,09	1,20	1,43	0,23
	Ortaokul	14	4,50	0,46		
	Lise	45	4,08	0,92		
	Yüksekokul	21	4,38	0,70		
	Üniversite	23	4,45	0,54		
Yenilikçilik	İlkokul	15	3,64	1,55	1,38	0,25
	Ortaokul	14	3,00	1,03		
	Lise	45	3,16	0,99		
	Yüksekokul	21	3,24	0,80		
	Üniversite	23	2,88	0,81		
Kararlılık	İlkokul	15	3,65	1,46	1,11	0,36
	Ortaokul	14	3,05	1,27		
	Lise	45	3,20	0,97		
	Yüksekokul	21	3,51	0,90		
	Üniversite	23	3,07	1,07		
İşgören Eğiliminde olmama	İlkokul	15	3,73	1,28	3,79	0,01*
	Ortaokul	14	3,04	0,97		
	Lise	45	2,90	1,01		
	Yüksekokul	21	2,74	0,87		
	Üniversite	23	2,48	0,92		
Psikolojik sermaye	İlkokul	15	4,68	1,18	2,16	0,08
	Ortaokul	14	5,09	0,60		
	Lise	45	4,53	0,75		
	Yüksekokul	21	4,86	0,87		
	Üniversite	23	5,05	0,83		

*: $p < 0.05$

Girişimcilik eğilimi boyutları ile psikolojik sermaye arasında ilişki olup olmadığını belirlemek için korelasyon analizi (Tablo 7) yapılmıştır.

Girişimciliğe Yönelik Heveslilik boyutu ile psikolojik sermaye arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=0,585$, $p=0,001$, $p < 0,01$).

Yenilikçilik boyutu ile psikolojik sermaye arasında anlamlı ilişki yoktur ($r=0,032$, $p=0,06$, $p > 0,05$).

Kararlılık boyutu ile psikolojik sermaye arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=0,237$, $p=0,001$, $p < 0,01$).

İşgören Olmama Eğilimi boyutu ile psikolojik sermaye arasında anlamlı ilişki yoktur ($r=0,08$, $p=0,38$, $p > 0,05$).

Sonuç olarak ele alınan hipotezlerden;

“H₁: Psikolojik sermaye ile girişimcilik eğiliminin girişimciliğe yönelik heveslilik boyutu arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır.”

“H₂: Psikolojik sermaye ile girişimcilik eğiliminin kararlılık boyutu arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır. “ Hipotezleri destek görmüştür.

Tablo 7: Girişimcilik Eğilimi Boyutları ile Psikolojik Sermaye Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

Boyutlar	Girişimciliğe Yönelik Heveslilik	Yenilikçilik	Kararlılık	İşgören Olmama Eğilimi	Psikolojik sermaye
Girişimciliğe Yönelik Heveslilik	1	0,170	0,261**	0,159	0,585**
Yenilikçilik		1	0,354**	0,219*	0,032
Kararlılık			1	0,168	0,237**
İşgören Olmama Eğilimi				1	-0,082
Psikolojik sermaye					1

** $p < 0,01$, * $p < 0,05$

Sonuç ve Öneriler

Üretim faktörlerinin kullanılarak toplumun ihtiyaç duyduğu ürünlerin üretilmesi ve faaliyetler sonucu kar elde edilip, riske katlanılmasını ifade eden girişimcilik kavramı modern ekonominin önemli kavramlarından biridir. Yeni ürünlerin üretilmesinde ve inovasyonun yaratılmasında etki eden girişimcilik faaliyeti, ülke ekonomisinin kalkınmasına da katkı sunmaktadır. Girişimciler kurdukları işletmelerle bir taraftan ülkenin rekabet gücünü artırırken diğer taraftan da istihdam olanaklarını artırmaktadır. Girişimciliğin günümüz iş dünyasında bu denli ön plana çıkması nedeni ile akademik çevreler tarafından yapılan araştırmaların önemli konularından biri haline gelmektedir.

Bu çalışmamızda bireyin kendine güvenmesi, faaliyetlerini gerçekleştirirken karşılaştığı zorluklarla mücadelesi, gelecekte başarılı olacağına inanması ve başarmak için farklı yolları denemesine yönelik psikolojik durum olarak ifade edilen psikolojik sermayenin, girişimcilik eğilimi arasında ilişkiyi araştırmak ve aralarındaki varsa bağlantıyı incelemektir.

Yapılan araştırma sonucunda psikolojik sermayenin, girişimcilik eğiliminin alt boyutlarından olan girişimciliğe yönelik heveslilik ve kararlılık boyutları arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucu elde edilmiştir. Psikolojik sermaye kavramı içerisinde yer alan, kendine güven, faaliyetlerin gerçekleştirilmesi sürecinde karşılaşılan zorluklarla mücadele ve bunların üstesinden gelme, istenilen sonucu elde etmek konusunda farklı yol ve yöntemleri deneme özellikleri, girişimci/girişimcilik faaliyetinde olması gereken bir takım unsurlardır. Bir başka ifade ile psikolojik sermaye açısından kendini güçlü hisseden bireylerin girişimcilik sürecinde karşılaşılan engel ve sorunlarla mücadelede daha başarılı olacağı ifade edilebilir. Girişimcilik faaliyeti, üretim faktörlerini bir araya getirme, bunları sevk ve idare etme, planlama, üretilecek ürünler için pazar bulma ve bu ürünlerin satışını gerçekleştirme gibi bir takım çalışmaları gerektirmektedir. Bu çalışmalar gerçekleştirilirken doğal olarak bir takım sorunlarla karşılaşma ve bu sorunları çözme noktasında bireyin veya girişimcinin psikolojik açıdan güçlü olması, sorunların çözümü noktasında başta kendine güven olmak üzere psikolojik sermayenin diğer unsurlarına sahip olması gerekebilmektedir.

Girişimcilik faaliyeti sadece bir ürünü üretmekle sınırlı olmayıp, bu ürünü ürettikten sonra pazarda satışını gerçekleştirme, bir gelir elde etme ve karlılığı yakalama sürecini de kapsamaktadır. Bu süreçte de girişimcinin özellikle rekabet ortamında ayakta kalabilmesi ve pazar payını koruyabilmesi için, teknoloji, insan kaynakları, iletişim şekli gibi bir takım hususlarla birlikte güçlü bir psikolojik sermaye ye sahip olması gerektiği ifade edilebilir. Yukarıda ifade edilen bir takım faktörlerden dolayı psikolojik sermayenin girişimcilik eğilimi üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşıldığı ifade edilebilir. Bitmiş (135:2014) yaptığı çalışmada; bireyin iş yaşamında engellerle karşılaşması ve engelleri aşma noktasında, duygularının farkında olması, duygularını etkili bir şekilde düzenleyebilmesi ve kullanabilmesi ümidini artırmakta, onun gelecek hakkında olumlu düşünmesini, daha iyimser bir bakış açısına sahip olmasını sağladığı sonucunu ortaya koymaktadır. Bu durum bireylerin girişimcilik

faaliyetlerini destekleyeceği ve girişimcilik eğilimine olumlu katkı sağlayacağı sonucuna ulaşabileceğimizi ifade etmektedir.

Çetin, Aşkun ve Basım (2016) yaptıkları çalışmada psikolojik sermayenin içsel motivasyonu artırdığı ve zaman içinde azalan içsel motivasyonu da artırıcı etkisi olduğunu tespit etmişlerdir. Dolayısıyla motivasyonun artması bireylerin iş yapma, girişimcilik faaliyetlerini gerçekleştirme ve bu faaliyetler esnasında karşılaşılan engelleri aşmada önemli bir fonksiyon göreceği ifade edilebilir.

Araştırma sonucunda elde edilen bir diğer sonuç, psikolojik sermayenin girişimcilik eğiliminin alt boyutlarından olan yenilikçilik boyutu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucudur. Psikolojik sermaye kavramının, yeni bir ürün, süreç, yönetim uygulamasından çok, karşılaşılan bir takım engelleri aşma ve bunlarla mücadele etme, bu konuda kararlı olmayı gösterme davranışlarını içerdiğinden böyle bir sonucun ortaya çıkmasında etkili olduğu ifade edilebilir. Koçak ve Temiz (2016: 3346) yaptıkları çalışmada psikolojik sermayenin alt boyutları olan iyimserlik ve psikolojik dayanıklılık ile yenilikçilik arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanılmadığı sonucuna varmışlardır.

Kamu yöneticileri ülke genelinde girişimciliğin yaygınlaşması, yeni istihdam alanlarının oluşturulması, girişimcilik kültürünün oluşması için psikolojik sermaye açısından güçlü bireylerin yetişmesi, özellikle genç nüfus grubunda bu özelliğin yer edinmesi için çaba göstermeleri gerektiği ifade edilebilir. Özellikle son dönemlerde kamu sektörünün önemli bir istihdam kapısı olarak görülmesi ve bu durumun kamu bütçesine getirdiği yük dikkat çekmektedir. Kamunun bu yükten kurtulması ve yeni girişimcilerin iş dünyasında yer alabilmeleri için psikolojik açıdan güçlü bireylerin yetiştirilmesi önem kazanmaktadır.

Özel sektör yöneticileri, bir taraftan bünyelerinde çalışan işgörenlerin girişimcilik ve özellikle iç girişimcilik alanında başarılı çalışmalar yapabilmeleri ve örgüte yeni alanlar açmaları amacıyla psikolojik sermaye açısından güçlendirmeleri gerekebilir. Örgütte çalışan işgörenlerin, öz yeterlilik, umut, dayanıklılık ve iyimserlik boyutları açısından daha iyi bir düzeye ulaşabilmeleri için hizmet içi eğitimlere katılmaları, bilgi beceri ve yeteneklerine uygun işlere yerleştirilmeleri, görev alanları ile ilgili alınan kararlara katılmaları, iş rotasyonu gibi bir takım çalışmalara katılmaları önerilebilir.

Konu ile ilgili araştırmacılar, çalışmalarını daha geniş bir evreni ele alarak ve özellikle işgücü piyasasında iş arayan 18-24 yaş grubuna yönelik olarak yapabilirler.

KAYNAKÇA

- Bandura A. (1997). Editorial. *American Journal of Health Promotion* 12(1):8-10.
- Bayram, G.N. (2014) Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma, Y.L. Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı
- Berber, Aykut (2000) “Girişimci ile Yönetici Profiline Karşılaştırılması ve Girişimcilikten Yöneticiliğe Geçiş Süreci”, İ.Ü. İşletme Fakültesi Dergisi, Cilt: 29, Sayı: 1, 23-46.
- Bozkurt, Ö. Ç., Kalkan, A., Koyuncu, O., & Alparşlan, A. M. (2012) . Türkiye’de Girişimciliğin Gelişimi: Girişimciler Üzerinde Nitel Bir Araştırma. *Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences Year*, 1(15), 229-247
- Çetin, F., Aşkun D., & Basım H.N. (2016). Psikolojik sermayenin farklılaşan haftalık içsel motivasyona etkileri ve iş performansına ilişkin sonuçlar: boylamsal bir analiz. *Eurasian Business & Economics Journal*, 2, 1-7.
- Çetin, F., Hazır, K., Basım, H.N. (2013). “Destekleyici Örgüt Kültürü ile Örgütsel Psikolojik Sermaye Etkileşimi: Kontrol Odağının Aracılık Rolü”. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 31(1),31-52.

- Gist, E. M. ve Mitchell, T. R. (1992). Self Efficacy: A Theoretical Analysis of Its Determinants and Malleability. *The Academy of Management Review*, 17(2), 183-211
- Güreşçi, E.(2014) Girişimcilik Eğilimi Üzerine Bir Araştırma: İspir Hamza Polat M.y.o. Örneği, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi* (9:1) 2014
- Jian-Wu, J. (2007). “Psychological Capital And Ğts Ğmplication On Strategic Human Resource Management.” *Economic Management*, 9, 1-14.
- Keleş, Necla H. (2011), “Pozitif Psikolojik Sermaye: Tanımı, Bileşenleri ve Örgüt Yönetimine Etkileri”, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3 (2), s. 345-350.
- Kınay, H.F. (2006) Girişimcilik, Kalkınma ve Rekabet İlişkisi Kütahya’da Kobilerin Girişimcilik Profili, *Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Y.L.*
- Koçak, R.D. ve Temiz, Ü. (2016). Destekleyici Örgüt İklimi ve Psikolojik Sermayenin Yenilikçilik Eğilimine Etkisi: Görgül Bir Araştırma, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* cilt: 5, sayı: 8,
- Kutanis, Özen Rana ve Hancı, Ayşegül (2004). Kadın Girişimcilerin Kişisel Özgürlük Algılamaları, *Osmangazi Üniversitesi, İ.İ.B.F., 3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi*, 2004.
- Landström, H. (2005). *Pioneers in entrepreneurship and small business research*. New York City, New York: Springer.
- Linley, P.A., Joseph, S., Harrington, S. and Wood, A. 2006. Positive psychology: Past, present, and (possible) future. *The Journal of Positive Psychology*, 1: 3–16.
- Luthans, F., Yousseff, C. N. ve Avolio, B. J. (2007). Positive Psychological Capital: Investing and Developing Positive Organizational Behavior. D. Nelson ve C. L. Cooper (Ed.), *Positive Organizational Behaviour: Accentuating the Postitive at Work* (s. 10). London: Sage Publications Ltd.
- Luthans, F.; Youssef, C. M. & Avolio, B. J “Psychological Capital: Developing the Human Competitive Edge”, *Oxford University Press*, 2007.
- Peterson, S. J, Balthazard, P. A., Waldman, D. A. and Thatcher, R. N. (2008). Neuroscientific Implications of Psychological Capital: Are the Brains of Optimistic, Hopeful, Confident, and Resilient Leaders Different?. *Organizational Dynamics*, 37 (4), 342–353.
- Seligman, M.E. (2011). *Learned Optimism: How to Change Your Mind and Your Life*. Vintage.
- Snyder, C. R. (2002). Hope theory: Rainbows in the mind. *Psychological Inquiry*, 13, 249-275
- Starling, K.,(1999). Success Secret of Young Entrepreneurs, *Ebony*, Vol: 54 Is: 11,
- Tak, Bilçin, Özçakır, Alis, Çiftçioğlu, Aydem, Divleli, Ahmet (2009). Mesleki Bağlılığın Bireylerin Mesleklerine ve Çalıştıkları Örgüte ilişkin Tutumlarını Nasıl Etkilediğini Anlamaya Yönelik Alan Araştırması, *Güç Endüstri ilişkileri ve insan Kaynakları Dergisi*, 11 (3), 89-102.
- Taşkın, Ercan (2014). “Başarılı Girişimcilerin Ortak Özellikleri”. *Girişimcilik ve Kobiler*. Ed. B.Zafer Erdoğan. Bursa: Ekin Yayın. 26-39.
- Topaloğlu, T. (2013) Psikolojik Sermaye İle İş Performansı arasındaki İlişkiye Otantik liderliğin düzenleyici Etkisi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi*
- Usher, E. L. ve Pajares, F. (2008). Sources of Self-Efficacy in School: Critical Review of the Literature and Future Directions. *Review of Educational Research*, 78(4), 751-796.